

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Corollaria notatu digna

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

20. Ad confirmationem, concesso Antecedente, nego consequentiam, & paritatem; nam lex humana scripta perseverat in scriptura per modum actus secundi habitualiter permanentis, in quo ut in signo conservatur iudicium legislatoris; in lumine verò intellectuali lex scripta remanet solum per modum actus primi, qui sicut non sufficit ad legem constituendam, ita nec ad eam conservandam.

21. Obijcies quartò contra tertiam conclusio- nem: Lex naturalis non est præceptum hominis ad alium, nec ad seipsum, neq; Dei ad homines: Ergo non est præceptiva, sed solum ostensiva boni & mali. Consequentia patet à sufficienti divisione. Antecedens verò, quoad primam & secundam partem, manifestum est, quia præceptum hominis ad alium, pertinet ad legem humanam; imperium autem hominis ad seipsum, respectu suarum actionum, non habet veram rationem legis, cum lex sit superioris ad subditum, & nemo sit superior sibi ipsi. Probatur verò quoad tertiam partem, primò quia præceptum quo Deus aliquid hominibus præcipit, pertinet ad legem divinam, quæ secundum D. Thomam distinguitur à lege naturali. Secundò, quia seculoso quocunq; præcepto Dei, dictamen rationis naturalis, in quo consistit lex naturalis, dicitur quid sit bonum, quid malum: Ergo lex naturalis non est præceptiva præcepto quo Deus aliquid hominibus præcipiat.

22. Respondeo, concesso Antecedente, quoad primam & secundam partem, negando illud, quantum ad tertiam; Deus enim non solum suâ lege æternâ, sed etiam lege naturali, quæ est participatio legis æternæ in creatura rationali, præcipit hominibus ne furentur, ut parentes honorent, & alia huiusmodi, quæ sunt de lege naturæ. Ad primam verò probationem in contrarium, dicendum est legem naturalem esse legem divinam, ut docet Damascenus lib. 4. de fide cap. 23. ubi sic ait: *Lex Dei mentem nostram incendens, eam ad se pertrahit, conscientiamque nostram vellicat, quæ & ipsa mens nostra lex dicitur.* Si verò quæras, ad quam Dei legem lex naturæ pertinet? Respondeo illam pertinere ad legem Dei æternam; Licet enim lex æterna & naturalis distinguantur plusquam genere, si in esse rei considerentur, quia lex æterna est aliquid increatum, & ipse Deus, lex verò naturalis est aliquid creatum, nempe aliqua participatio legis æternæ in creatura rationali: si tamen considerentur in ratione legis & mensuræ humanorum actuum, non sunt aliquid diversum, quia utraq; respicit eundem humanum actum, ut mensurabilem ab eis, ordine quodam; primariò à lege æterna, & secundariò à lege naturali. Sicut virtus Dei causativa gratiæ regenerantis, & virtus Baptismi, distinguuntur in esse rei plusquam genere; illa enim est ipse Deus, hæc verò aliquid creatum & participatum in Baptismo; in esse verò causæ, non ponunt in numero, quatenus videlicet utraq; respicit eundem effectum producendum, scilicet gratiam regenerativam, primariò producendam à virtute divina, ut est in Deo, & secundariò ab eadem virtute, ut participatur in Baptismo.

Ad secundam probationem, nego Antecedens, cum enim dictamen quo Deus præcipit hominibus opera bona, & prohibet opera mala, ex lege Dei æterna derivetur, & sit quædam illius participatio, seclusâ lege Dei æternâ, & ejus

A præcepto, nullum esset dictamen rationis naturalis dictans in exercitio hominibus quid sit bonum, & quid malum.

§. IV.

Corollaria notatu digna.

EX dictis colligitur, hæc tria, quæ aliàs eadem putari possent, esse distinguenda, legem naturæ, conscientiam, & synderesim. Nam lex naturæ est ipsa ordinatio divinæ voluntatis, nobis à natura impressa. Synderesis, lumen ipsum naturale intellectus, per quod ipsam Dei ordinationem naturaliter cognoscimus. Conscientia verò est ipsa actio mentis, qua formaliter illam cognoscimus, seu iudicium practicum, quo apprehendimus seu iudicamus aliquid esse faciendum vel non faciendum. Adde quod conscientia est de aliquo agibili in particulari, lex verò naturæ est regula universalis de agendis & vitandis in communi. Conscientia est de futuris, de præsentibus, & jam factis; lex naturæ tantum disponit de futuris, nec respicit jam facta. Demum conscientia potest esse erronea, non verò lex naturæ, cum rationi veræ legis repugnet esse erroneam.

Colligitur secundò contra Lorcan & Montezino, legem naturæ distingui à collectione præceptorum naturalium ex parte objecti, seu ab objectis præceptorum naturalium, v.g. Deum esse colendum, parentes honorandos, homicidium & furtum non esse faciendum, & similia. Lex enim naturalis formaliter & subjectivè est in homine, ideòq; in Scriptura & SS. Patribus dicitur indita sive impressa cordibus hominum: Sed objecta præceptorum naturalium, non sunt subjectivè, sed objectivè tantum in nostro intellectu: Ergo lex naturæ non consistit formaliter in objectis talium præceptorum.

Colligitur tertio, Legem naturalem esse veluti partem quandam legis æternæ; nam lex æterna extendit se ad omnes creaturas, tam rationales, quam irracionales, sicut divina providentia; at lex naturalis ad solam creaturam rationalem, id est ad homines & Angelos duntaxat extenditur. Unde lex naturalis in brutis propriè non residet; quia licet ad ea quæ sibi naturaliter conveniunt inclinationem ab authore naturæ habeant, hæc tamen inclinatio non se habet per modum cuiusdam directionis & præcepti, sicut in homine, sed per modum cuiusdam impressio- nis, quatenus scilicet Deus illis imprimit principia intrinseca ad agendum conformiter ad suam naturam, quæ impressio, magis instinctus naturalis, quam lex naturæ appellari debet.

Colligitur quartò, Legem naturalem esse in se simpliciter unam, quia licet præcepta legis naturæ sint plura, omnia tamen connectuntur in fine ultimo naturæ humanæ, ad quem ordinantur, & radicaliter continentur in illo primo & universalissimo principio; *Bonum est faciendum, & malum fugiendum*, quod est unum; unde ab unitate finis, & radicalis ac primi principij, lex ipsa naturalis, simpliciter una dicitur.

